

Студент 4 курсу

факультету обліку і аудиту ХНЕУ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

Анотація. Розглянуто основні сучасні проблеми обліку розрахунків з оплати праці, запропоновано деякі шляхи вирішення розглянутих проблем, а також визначено завдання для вдосконалення розрахунків з оплати праці.

Аннотация. Рассмотрены основные современные проблемы учета расчетов по оплате труда, предложены некоторые пути решения рассмотренных проблем, а также определены задачи для совершенствования расчетов по оплате труда.

Annotation. The main current problems of wages accounting are discussed and some ways to solve these problems are offered, and also tasks for improving the calculation of wages are defined.

Ключові слова: заробітна плата, контракт, проблеми обліку, розрахунки з оплати праці, прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, персонал.

Заробітна плата – це одна з найскладніших економічних категорій і одне з найважливіших соціально-економічних явищ. Тому облік праці та заробітної плати є одним із найважливіших і складних у всій системі обліку на підприємстві.

На будь-якому підприємстві цей розділ обліку ведеться в обов'язковому порядку. Тому для кожного бухгалтера важливо знати основи законодавства про працю, з якими проблемами обліку розрахунків з оплати праці він може зіткнутися.

Теоретичним і практичним питанням розгляду проблем обліку з розрахунків оплати праці та вдосконалення їх шляхів присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Значний внесок у дослідження цих проблем зробили: Сопко В. В., Хомин П. Я., Гарасим П. М., Бутинець Т. А., Жук Н. Л., Семенов Г. А., Андрущенко Л. О., Голов С. Ф., Білуха М. Т., Дорош Н. І., Усач Б. Ф., Петрик О. А. та ін. Але через зміну нормативно-законодавчої бази та господарських умов ці питання потребують подальшого вирішення.

Мета дослідження полягає у висвітленні сучасних проблем обліку розрахунків з оплати праці та напрямів їх удосконалення.

Об'єктом є система оплати праці на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і організаційних засад та практичних питань з обліку

розрахунків з оплати праці та шляхів їх удосконалення.

Реалізація поставленої мети обумовила такі завдання дослідження:

розглянути основні сучасні проблеми обліку розрахунків з оплати праці;

запропонувати шляхи вирішення даних проблем для вдосконалення обліку розрахунків з оплати праці.

Помилка у нарахуванні заробітної плати автоматично призводить до цілої серії помилок і порушень, які є найважчими за своїми наслідками. Є тільки один спосіб уникнути таких помилок – абсолютно точно знати, як проводити будь-які розрахунки, пов'язані із заробітною платою, та основні проблеми, які виникають у цій сфері.

Важливе значення має чітка організація облікової роботи розрахунків з оплати праці на підприємстві, оскільки вона є найбільш відповідальною та трудомісткою. На деяких підприємствах наявні неофіційні позаоблікові нарахування й виплати заробітної плати працівникам без сплати встановлених законодавством податків і платежів, так звана заробітна плата "у конвертах", цей момент потребує вдосконалення існуючих підходів бухгалтерського обліку [1].

Це пов'язано з тим, що облік праці і заробітної плати є трудомістким, потребує уваги і сконцентрованості, оскільки пов'язаний з обробленням великої кількості первинної інформації, має багато однотипних операцій, здійснення яких потребує багато часу. Саме в області розрахунків з персоналом з оплати праці законодавство України є найбільш мінливим і нестабільним, тому потребує від бухгалтерів та аудиторів постійного оновлення нормативної бази, яку вони використовують у процесі поточної роботи. Для боротьби з "тіньовою заробітною платою" уряд вніс пропозицію щодо популяризації легалізації доходів, при якій буде стягуватись штраф у розмірі близько 34 тисяч гривень за кожного неоформленого робітника [2].

Останнім часом законодавчі та нормативні документи, що регламентують оподаткування витрат на оплату праці, змінювалися досить часто і кардинально. Тому бухгалтеру чи статистику важливо знати, як здійснювати оподаткування тієї або іншої виплати в даний час.

Також бухгалтерам необхідно постійно слідкувати за змінами у прожитковому мінімумі та мінімальній заробітній платі, оскільки від цих величин залежать розмір податкової соціальної пільги при утриманні податку з доходів фізичних осіб, розмір доходу, до якого застосовується податкова соціальна пільга, розмір внесків до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, що утримуються із заробітної плати працівників, тощо.

В Україні існує проблема оцінки розміру мініимальної заробітної плати, прожиткового мінімуму та вартості робочої сили. Ці проблеми породжують низку дій, які спричиняють проблеми обліку розрахунків з оплати праці, а відтак, і аудиту розрахунків з оплати праці [3].

Для правильної організації обліку праці і заробітної плати важливе значення має класифікація персоналу за сферами застосування праці, професіями, кваліфікацією, стажем роботи та іншими ознаками.

Дуже важливо відображати економічно достовірну та обґрунтовану інформацію про виконання нормативів та динаміку показників про працю, нагляд за дотриманням співвідношення зростання продуктивності праці та заробітної плати, за зменшенням невиробничих витрат, прихованих та явних збитків робочого часу, стимулювання праці на підприємстві. На основі цієї інформації здійснюється контроль за виконанням робочого часу на підприємстві, упровадженням прогресивних методів праці, дотриманням правильного співвідношення між зростанням продуктивності праці та заробітної плати [3].

Найбільшою проблемою обліку розрахунків із працівниками з оплати праці на сьогодні є недостатня автоматизація даної ділянки обліку та відсутність частини додаткових реквізитів у документах, якими підтверджуються операції з обліку праці та її оплати.

Тому одним із напрямів удосконалення бухгалтерського обліку є зменшення кількості документації завдяки впровадженню багатоденних і накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання обчислювальної техніки [4].

Для вдосконалення обліку оплати праці потрібно забезпечити підприємства комп'ютерним веденням обліку. Це дає змогу швидко та якісно дати аналіз витратам, визначити розрахункові операції, виключає можливість помилок, які могли б виникнути при ручному розрахунку, цим самим забезпечуючи правильність нарахування заробітної плати працівникам підприємства та нарахування обов'язкових платежів.

Нині відбувається швидке оснащення організацій комп'ютерами. Вони дозволяють накопичувати дані як безпосередньо в облікових реєстрах, так і на машинних носіях інформації.

Не менш важливими проблемами обліку розрахунків з оплати праці є примусова відпустка працівників за власний рахунок, переведення працівників на неповний робочий день, звільнення працівників, затримка виплати заробітної плати, не проведення індексації заробітної плати та компенсацій за невикористані відпустки працівниками [4].

Одним із можливих напрямів удосконалення оплати праці працівників є підвищення матеріальної зацікавленості працівників.

Так, доцільніше перевести оплату керівників, службовців і фахівців на контрактну форму, яка дозволяє привабити й утримати найбільш кваліфікованих і творчо активних фахівців, гнучко регулювати чисельність і склад управлінського персоналу.

Важливими завданнями вдосконалення розрахунків з оплати праці є:

прискорення науково-технічного прогресу;

механізація трудомістких робіт;

оптимізація використання трудових ресурсів;

зменшення втрат робочого часу [1].

Отже, слід зробити висновок, що питання нарахування заробітної плати, а також податкового, бухгалтерського статистичного обліку оплати праці займають особливе місце в роботі бухгалтерії кожного підприємства.

Сьогодні створено законодавчо-правову базу регулювання оплати праці відповідно до міжнародних трудових норм, що діють у ринковій економіці, система документування оплати праці розвинута на високому рівні. Однак залишається необхідність розроблення нових та вдосконалення існуючих галузевих форм первинних документів з обліку заробітної плати, що враховують особливості її нарахування і виплати в окремих галузях економіки, зокрема в сільському господарстві [3].

Реалізація завдань реформування системи бухгалтерського обліку та сучасні ринкові зміни діючої системи організації оплати праці потребують докорінних змін методології обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Дана тема не є повністю дослідженою та заслуговує на увагу. Можливо визначити такі пропозиції: дослідити питання документального забезпечення кадрового обліку та розрахунків із персоналом з оплати праці, розробити рекомендації щодо вдосконалення обліку розрахунків з оплати праці.

Наук. керівн. Часовнікова Ю. С

Література: 1. Покатаєва О. В. Шляхи вдосконалення системи оплати праці на підприємстві / О. В. Покатаєва, Г. О. Кошулинська // Держава та регіони. Науково-виробничий журнал. Серія : Економіка та підприємництво. – 2010. – № 3. – С. 139–141. 2. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р., № 108/95-ВР, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nibu.factor.ua/ukr/golden/doc.html>. 3. Садовніков О. А. Сучасні проблеми обліку розрахунків з оплати праці та удосконалення їх шляхів / О. А. Садовніков, Г. В. Сировой // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля : науковий журнал. – 2011. – № 8(162). – Ч. 1. 4. Хома Д. М. Проблеми обліку та аудиту розрахунків з оплати праці / Д. М. Хома // Сталый розвиток економіки : науково-виробничий журнал. – 2011. – № 3. – С. 222–227.